

Výňatek z knihy

LOS V SRDCI EVROPY

Od klasických ke stíracím

Vydalo Nakladatelství Olympia, a.s.
SAZKA - OLYMPIA 2002
Edice Sazka
autor Ivo Kasal

JUDr. Ivo Kasal

(třicátéřetí pokračování)

LOTERIE VĚCNÉ

Zatímco loterie třídní byly peněžní, územně celoplošné a v rukách státu, u věcných loterií se jednalo a stále jedná o loterijní aktivity soukromých subjektů s obvykle lokálním dobročinným účelem. V některých případech je uvedené hledisko jediným odlišením dobročinné loterie „státní“ od loterie věcné s dobročinným účelem, neboť ostatní znaky jsou prakticky totožné. Některé tyto věcné dobročinné loterie soukromých subjektů měly hlavní výhru nebo i některé další výhry v penězích, takže doslova věcné zase nebyly, jak jsme si již vysvětlili.

Vedle dobročinné „Státní loterie“ zavedené v Rakousku v roce 1853 dále existovaly drobné věcné loterie malého, víceméně lokálního, nikoli tedy celostátního významu, rovněž zaměřené na dobročinné účely. Povoloval je panovník, lépe řečeno panovníkovým jménem jeho úředníci, a pořadatelé byli za tuto laskavost samozřejmě povinni platit. Řada věcných dobročinných loterií však byla velmi problematická a stížnosti střídaly stížnosti. Především se veřejnosti nelíbil způsob získávání hráčů, který nápadně připomínal žebření. Pokud loterii pořádaly vlivné spolky nebo jiné dominantní subjekty,

převažoval nátlakový typ prodeje doprovázený různými výhrůžkami, nejčastěji ztrátou zaměstnání či společenského postavení. Lokální loterie byly navíc předmětem rozkrádání a obohacování se všeho druhu, což bylo obsahem stovek udání a následných kontrol, soudů i vězení. Důsledkem uvedeného stavu byl alespoň státem následně vyslovený zákaz stanovení hlavních cen v penězích. Největší český odborník na losy Miroslav Mixa mezi věcné loterie řadil:

- 1862 - pro poškozené povodní v Rakousku
- 1862 - národní loterie ve prospěch Zdeňky Havlíčkovy, dceři K. H. Borovského
- 1863 - ke stavbě dětské nemocnice sv. Anny ve Vídni
- 1863 - ke stavbě dětské nemocnice Františka Josefa v Praze
- 1870 - ke stavbě Divišova divadla v Žamberku
- 1872 - ve prospěch opatrovny v Mimoní

- 1873 - ve prospěch stavby nemocnice v Mürzzuschlagu
- 1874 - ke stavbě Národního divadla v Praze
- 1874 - k dostavění sirotčince v Hradci
- 1876 - ke stavbě sirotčince ve Vídni
- 1878 - ve prospěch krásnoumného spolku ve Vídni
- 1880 - ve prospěch stavby nového kostela na Smíchově a další.

Po vzniku Československa mělo drobné věcné loterie stejně jako ostatní loterie, tomboly a výherní hry na starosti Loterní ředitelství. Koncepci jejich fungování převzalo Československo z dřívějšího rakousko-uherského modelu, v němž - jak již bylo řečeno - pořádaly loterie vedle státu také dobročinné a obecně prospěšné instituce na základě úředního povolení. Zvláštní místo mezi jmenovanými věcnými loteriemi zaujímaly loterie tzv. spolkové, které se

rozmožily v letech 1920 - 1925. Stěžejní pramen právní úpravy - vynesení bývalého rakouského ministerstva financí ze 14. července 1911 č. 30426/11/X (č. 124 Věstníku min. fin. ai 1911) - stanovil, že loterie bylo možné povolit jen k účelům dobročinným nebo obecně prospěšným. Předmětem výhry pak mohly být pouze věci movité kromě peněz, cenných papírů a předmětů státního monopolu.

I s těmito novými československými věcnými loteriemi byly od samého počátku velké potíže. Proto po zhruba pěti letech jejich fungování, 20. října 1924, napsal náměstek ministra financí řediteli loterií a policejnímu řediteli v Praze dopis shrnující negativní zkušenosti s loteriemi již nadpisem: VĚCNÁ LOTERIE - INFLACE, ODKLADY TAHŮ A PŘEMRŠTĚNÁ REKLAMA

(pokračování příště)